

**BOLU
ABANT
İZZET
BAYSAL
ÜNİVERSİTESİ**

EYLÜL 2024 / SAYI #1

AGEÇ GAZETESİ

BÜLTEN

ABANT GELECEĞİN ÇEVİRMENLERİ GAZETESİ

EKİBİMİZ

Baş Editör

Zehra Sıla SEVİNÇ

Baş Editör Yardımcısı

Onurcan YAYGINGÖL

Yazı İşleri Sorumlusu

Mustafa HATABAY

Alan Editörü

Sarp AÇIL

Yazar Kadrosu

Kiana MOOSAVİ

Gökçe Nur ERTİM

Zeynep SARAÇ

Mehmet Ege EFECİK

Azra KOCA

Melissa Nur MAROLD

Dil Editörleri

Gamze DEMİR

Melike Nur DEMİR

Mizanpaj

Kağan SUSAM

Baş Editörden

Değerli Okuyucularımız,

Abant Geleceğin Çevirmenleri Gazetesi olarak 2024 Eylül ayı ilk sayımızı çıkarmaktan büyük bir sevinç ve heyecan duyuyoruz. Aynı zamanda, hem Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Mütercim ve Tercümanlık bölümünün ilk resmî gazetesi olmaktan hem de 2024-2025 akademik yılı içerisindeki ilk sayımızı sizlere sunduğumuz için büyük bir gurur içerisindeyiz.

Bizler, yani hala çevirmenlik eğitimi alan öğrenciler, sizlere birer öğrenci gözünden çevirmenliğin önemi ve çeşitliliği gibi konularda elimizden geldiğince her şeyi anlatmaya çalıştığımız ve bundan sonra da düzenli periyotta yine devam edeceğimiz bir gazete güncesine başlamış bulunmaktayız. Bölümümüze yeni kaydolun öğrencilerin heyecanlarını canı gönülden paylaşmakla birlikte; bu gazete ile, onlara ve ayrıca bu alana ilgi duyan tüm okuyucularımıza bir rehber olmayı umuyoruz.

Bu adımımızı atmakta bizden desteğini esirgemeyen bütün değerli Mütercim ve Tercümanlık bölümü hocalarımıza, bizlere teşviklerinden ötürü bölüm başkanı Doç. Dr. Mesut Kuleli ve bölüm başkan yardımcısı Doç. Dr. Nazan Müge Uysal'a ve aynı zamanda yayına büyük katkı sağlayan yardımcı editörümüze, yazı işleri sorumlumuza, alan editörümüze, dil editörlerimize, yazarlarımıza ve mizanpaj editörümüze teşekkürü borç biliriz.

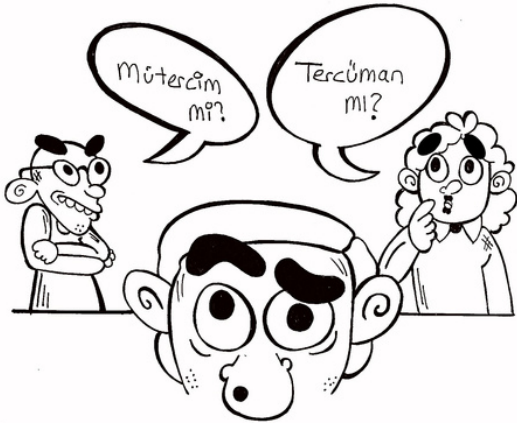
Merak ve keyifle okunması ve desteklenmesi dileğiyle.

İÇERİK

Ekibimiz	1
Baş Editörden	2
İçerik	3
Mütercim vs. Tercüman	4
Çeviride Makine ve İnsan	5
Çeviri Hatalarının Tarihine Yolculuk #1	6
Bilgi Köşesi	7
Müfredatımız	8
Doç. Dr. Nazan Müge UYSAL ile Sektöre Giriş	12
Çevirmen Tanıtımı #1: Duygu AKIN	15

MÜTERCİM vs. TERCÜMAN

Mütercim ile tercümanın birbiriyle aynı olduğu düşüncesi oldukça yaygın bir yanılgıdır ve ne yazık ki bu yanılgı, bu iki çalışma alanı arasındaki farklılıkların gözden kaçmasına neden olmaktadır. Ancak artık bu mesleği icra edecek çevirmen adayları olarak ikisinin de kendine özgü özelliklerine ışık tutarak, mütercimlerin ve tercümanların rollerini daha iyi ve anlaşılır hale getirmek ve dil bariyerlerini kendilerince nasıl aşip iki kültür arasındaki iletişimi sağladıklarını göstermek bizler için önem arz etmektedir.

İlk olarak, mütercim, yazılı bir metni bir dilden diğer dile çevirmekle yükümlüdür ve bu işi yaparken çevirinin doğruluğuna, ana metne olan bağlılığına, iki kültür arasında bulunan benzerlik ve farklılıklara ve okunabilirliğine dikkat eder. Mütercimler genel olarak kitap, belge, sözleşme, makale ve reklamcılık gereçleri gibi pek çok farklı yazı türüyle çalışmaktadırlar. Bu işi yaparken aynı zamanda özgün metnin mesajını doğru şekilde iletmeye çalışarak hedef kitlenin diline ve kültürüne, olabildiğince rahat bir şekilde okunabilmesi için, uyarlamaya da özen gösterirler. Yani, diğer bir deyişle, onların işi kalemleri veya klavyeleriyle.

Diğer yandan tercümanlar ise aynı dili paylaşmayan bireylerin veya grupların gerçek zamanlı sözlü iletişimini sağlamakla uğraşmaktadırlar. Onlar üst düzey dinleme becerisine, hızlı düşünme kabiliyetine ve duyduklarını akıcı ve doğru bir şekilde diğer tarafa ardıl ve andaş olarak iletebilme yetisine sahiptirler. Tercümanlar; konferanslar, mahkeme salonları, çeviri büroları ve televizyon kanalları gibi pek çok farklı yerde çalışarak diller arası arabuluculuk hizmetinde bulunurlar. Yani, bu demektir ki, onların işi sözleriyle.

Aralarındaki bu farklılık pek açıkmiş gibi görünse de dil sektörünün dışında kalan bireyler tarafından yanlış şekilde kullanılan iki terimdir bunlar. Bu yüzden, bu ayrılıkların bilinmemesi, mütercim ve tercümanların yüzleştiği farklı zorlukların ve uğraşların gerektirdiklerinin birbirine karıştırılması sıkça rastlanan bir durumdur. Ancak bizler bu farklılıkları tekrar irdeleyerek, dil uzmanları olarak çevirmenlerin diller ve kültürler arasında bir köprü görevi görerek nasıl da hayati bir rol oynadıklarına dair bilinç kazandırmayı hedeflemekteyiz çünkü bu bölümler için gereken farklı yetenek ve yöntemleri tanımak, mütercim ve tercümanlık alanına girip kariyer yapmak isteyenlerin daha doğru seçimler yapmalarına yardımcı olmak ve yüzleşmek zorunda kalacakları zorluklar ile mesleğin getireceği farklı olanaklardan haberdar olmalarını sağlamak, çeviri eğitimi alan bizler için mühim bir meseledir.

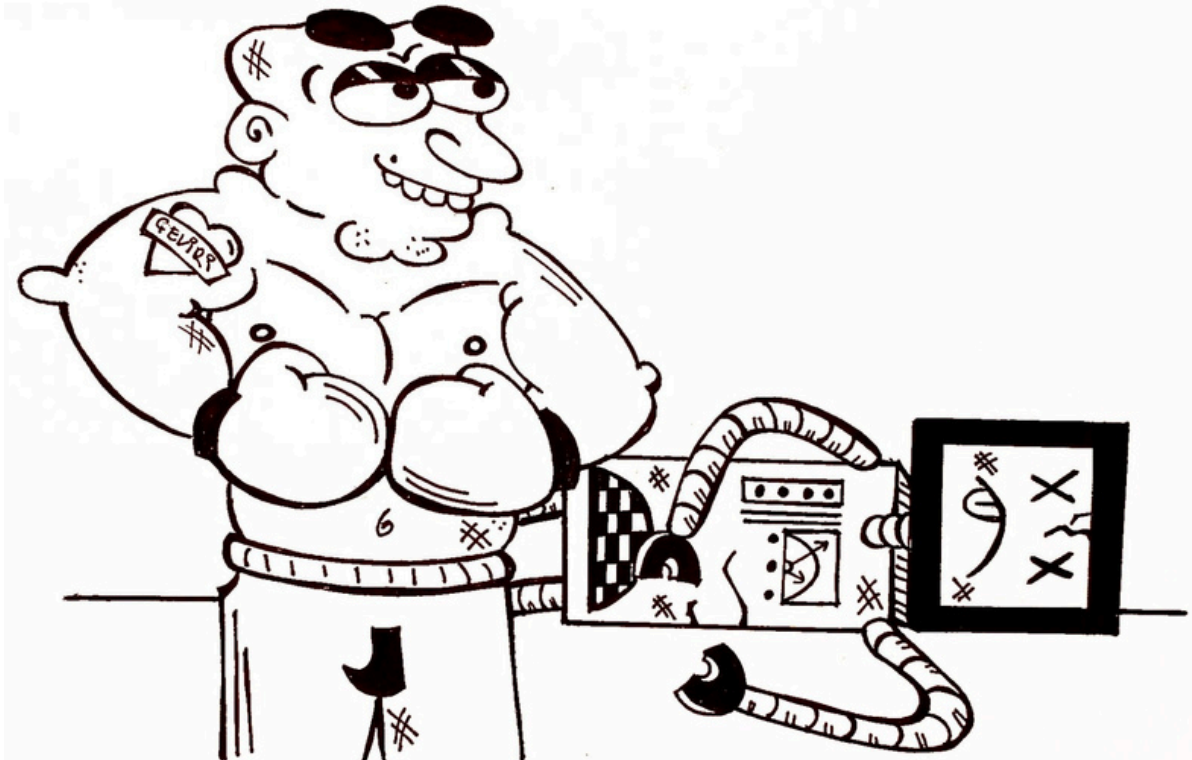
ÇEVİRİDE MAKİNE VE İNSAN

Makine çevirisi 1954'ten beri sürekli gelişerek hayatımızda ve günümüzde ileri teknoloji sayesinde hızla gelişen bu yapay zeka çeviri araçları yüzünden, makinenin insan çevirisinin yerini alacağından korkulmaktadır. Peki, gerçekten öyle mi? Gelecekte insan çevirisinin bir yeri yok mu? Mütercim ve tercümanlık eğitimi alanlar olarak boşuna mı çabalıyoruz?

Öncelikle hayır, bu bölümü kesinlikle boşa okumuyoruz çünkü makine çevirisi gelişmiş olsa bile hâlen doğallığa sahip değil. Bizim doğallığımızı yakalamak yapay zeka için çok zor ve yapay zekanın yaptığığın aksine, çeviri demek her zaman kelimeleri birebir aktarmak demek değildir. Çeviride duyguyu ve anlamı aktarmak yalnızca insanın yapabileceği bir şeydir. Anlamına göre çeviri, bu konuda özellikle farklı kültürleri aktarırken oldukça önem taşır. Yine de hız konusunda şu an makineler daha önde olsa da sonuç bazlı bakınca bir çevirmenin daha iyi olduğu gözle görülebilir bir gerçektir. Peki bu karşılaştırmaları yaptıktan sonra şimdi gelelim şu soruya: Neden bu kadar korkuyoruz makinelerden, onları bir gereç olarak görürsek daha iyi olmaz mı? Mesela bu teknolojik gelişmeler, işimizi daha verimli hale getirebilir. Çeviri sürecinde rutin ve tekrarlayan görevleri makineler üstlenirken, bizler daha yaratıcı ve anlam derinliği gerektiren işlere odaklanabiliriz.

Sonuç olarak, çeviri bölümünü okumak boşa değildir. Makine çevirisi ne kadar gelişirse gelişsin; insan tecrübesi, yaratıcılığı ve kültürel bilgi birikimiyle yapılan çeviriler her zaman daha değerli olacaktır. Teknolojik gelişmelerden korkmak yerine bu teknolojilerden faydalanarak bizim gibi profesyonellere her zaman ihtiyaç duyulacağını bilerek eğitimimize ve gelişimimize devam etmeliyiz.

Mehmet Ege EFECİK

Çeviri Hatalarının Tarihine Yolculuk #1

71 MİLYON DOLARLIK KELİME

Çevirmenlik mesleği; tarihin en eski mesleklerinden biri olarak kabul edilir ve Babil Kulesi dönemine, hatta daha öncesine kadar uzanır. Geçmişe doğru bir yolculuk yaptığımızda, çevirmenlerin karşılaştığı zorlukları ve sorumlulukları hayal etmek zor olmasa gerek. Yanlış bir çeviri sonucunda savaşlar çıkabilir, uluslararası ilişkiler bozulabilir veya bilim dünyasında yanlış bilgiler yayılabilir.

Gelin şimdi tarihte kısa bir yolculuk yapalım. 1980 yılında, henüz 18 yaşında olan bir genç; Florida'da bulunan bir hastaneye getirildiğinde bilinci kapalıydı. Ailesi ve arkadaşları endişeli bir şekilde durumu doktorlara açıklamaya çalışıyorlardı; ancak büyük bir sorun vardı: İspanyolca dışında hiçbir dil bilmiyorlardı. Bu genç, yaşayacağı tüm talihsizliklerin aslında bundan sonra başlayacağını bilemezdi.

Adı Willie Ramirez'di. 1980 yılında, şiddetli baş ağrısından kaynaklı bilinç kaybı nedeniyle hastaneye kaldırıldı. Ailesi ve yanında olanlar sadece İspanyolca konuşabiliyorlardı. Hastanede profesyonel bir tercüman bulunmadığı için, iki dil bilen bir çalışan konu ile muhatap oldu. Ne yazık ki bu, yanlış tanıya ve hastaya zamanında müdahale edilememesine neden oldu. Aile, Willie'nin "intoxicado" olduğunu düşündükleri için doktorlara ve sağlık görevlilerine bunu anlatmaya çalıştılar; ancak bu terim yanlış anlaşıldı. İspanyolcada "intoxicado" kelimesi "zehirlenmiş" anlamına gelirken, çalışan bunu İngilizcede "alkol veya uyuşturucu etkisi altında" anlamına gelen "intoxicated" şeklinde tercüme etti. Bu yanlış çeviri sonucunda doktorlar; Ramirez'in uyuşturucu etkisi altında olduğunu düşündüler ve ne kullandığını sormaya başladılar. Cevap alamayınca da hemen müdahale etmek için bu doğrultuda bir tedavi uyguladılar. Oysaki, tam da o sırada Ramirez beyin kanaması geçiriyordu. Yanlış tercüme ve dolayısıyla yanlış tanı, acil tedavi gerektiren bu ciddi durumun görmezden gelinmesine; dolayısıyla doktorların odaklarını başka bir yöne çevirmelerine sebep oldu. Bu kritik hata, Ramirez'in felç geçirmesine ve hayatının geri kalanını felçli bir şekilde yaşamak zorunda kalmasına neden oldu.

Hayatı tek bir kelimeyle değişen Willie Ramirez'in ailesi, bu hatalı tedavinin sonucunda dava açtı ve yaklaşık 71 milyon dolarlık tazminat aldılar. Bu olaydan sonra "intoxicado" kelimesi, çeviri dünyasında "71 milyon dolarlık kelime" olarak anılmaya başladı. Bu olay, sağlık sektöründe doğru iletişimin ve profesyonel tercümanların ne kadar hayati önem taşıdığını bir kez daha gözler önüne serdi.

Çeviri, her alanda gereklidir ve hayati öneme sahiptir. Bir kelimenin yanlış çevirisi sadece bir bireyin hayatını değil, aynı zamanda toplumların ve hatta ulusların kaderini dahi etkileyebilir. Bu trajik olay, bir kelimenin yanlış tercüme edilmesinin ne kadar yıkıcı sonuçlar doğurabileceğini acı bir şekilde gösteriyor. Bu nedenle çeviri işleminde doğruluk ve hassasiyet her zaman öncelikli olmalıdır. Profesyonel tercümanlar, dilin en ince detaylarına hakim olmalı ve iletilen mesajın tam anlamıyla aktarılmasını sağlamak için titizlikle çalışmalıdır. Bu sayede yanlış anlaşılmalara ve hatalara önüne geçilebilir, insan hayatı korunabilir ve toplumlar arası iletişim güçlendirilebilir. İnsanlık, kelimelerin gücünü ve doğru çevirinin değerini kavradığında, gerçek bir uyum ve anlayış içinde bir araya gelebilir.

Bilgi Köşesi

Rosetta Taşı

Rosetta Taşı, dünyanın bilinen en eski çok dilli yazıtı olarak tarihe geçmiştir. 220 yıl önce keşfedilen bu yazıt; hiyeroglifin çözülmesini sağlamıştır.

Yazarlar

UNESCO'nun 1932 yılında oluşturduğu "Index Translationum" adlı veritabanına göre, ünlü yazarların eserlerinin ne kadar çevrildiğini görmek mümkün. 7233 adet eserle Agatha Christie bu listede birinciliği alıyor.

Külçe Altın

Bunu biliyor muydunuz? Ortaçağ Bağdatı'nda Arapçaya çevrilen bir kitabın karşılığı, çevirmene kitabın ağırlığı kadar altınla ödeniyordu. İlginç, değil mi?

MÜFREDATIMIZ

1.Sınıf

İngiliz Kültürü ve Edebiyatı

Bu ders, öğrencilere İngiliz kültürünü eleştirel bir bakış açısıyla değerlendirme fırsatı sunmayı hedefler. İngiliz edebiyatının önemli yazarları ve eserlerinin İngiliz kültürüyle olan ilişkisini derinlemesine incelemeyi amaçlar. Bu inceleme, İngiliz kültürünün tarihsel, sosyal ve siyasal arka planını anlamak için bir çerçeve sunar. Derste William Shakespeare, Charles Dickens, Thomas Hardy, Aldous Huxley, Virginia Woolf ve George Orwell gibi önemli yazarların farklı metin türlerini incelerken; bu metinlerin İngiliz kültürüne nasıl yansıdığını anlamak için derinlemesine bir analiz yapılır. Bu sayede, öğrenciler İngiliz edebiyatının ve kültürünün karmaşıklığını anlar ve bu bağlamda eleştirel düşünme becerilerini geliştirir. Öğrencilere öğrenme sürecini daha da zenginleştirmek adına eserlerden alıntılar içeren videolar aracılığıyla da daha görsel bir deneyim sunulur.

Karşılaştırmalı Dil Bilgisi

Bu ders Türkçe ve İngilizce dilinin yapısını karşılaştırarak, öğrencilere dil bilgisini daha iyi anlama ve çeviri sırasında karşılaşılabilecek karmaşıklıkları önceden önleme becerisi kazandırmayı amaçlar. İki dilin farklı yapılarını inceleyerek öğrencilere daha rahat bir anlayış sağlamayı hedefler. Dil bilgisi kavramlarını karşılaştırarak öğrencilerin çeviri sürecinde daha bilinçli bir yaklaşım geliştirmesine katkıda bulunur. Öğrenciler, karşılaştırmalı dilbilgisinin temel kavramlarını öğrenirken, dil akrabalığından başlayarak karşılaştırmalı cümle analizi, sözdizimi ve anlam açısından farklılıkları değerlendirirler. Ayrıca dil arasındaki farklılıkların çeviri sürecindeki zorluklarını ve metin türünün çeviriye olan etkisini örneklerle incelerler.

Turizm Çevirisi

Bu dersin amacı; öğrencilere turizm metinlerini tanıtmak ve turizm metin çevirilerini değerlendirmek için gereken bilgi ve becerileri sağlamaktır. Öğrenciler, turizm kavramlarını ve çeşitlerini öğrenerek turizm metinlerinin örneklerini inceler. Bu örnekler arasında broşürler, web siteleri, seyahat rehberleri, müze rehberleri ve tanıtım filmleri gibi farklı türlerdeki metinler bulunur. Öğrenciler bu metinlerin çevirilerini uygulamalı olarak deneyimleyerek çeviri becerilerini geliştirir. Bu ders, öğrencilere turizm endüstrisinde yaygın olarak kullanılan metin türlerini anlama ve etkili bir şekilde çeviri yapma yeteneklerini kazandırmayı amaçlar.

Çeviriye Giriş

Bu ders çeviribilim tarihine ve çeviriye genel bir bakış sağlayarak öğrencilere temel kavramları öğretmeyi ve çeviri alıştırmaları aracılığıyla bu bilgilerin pekiştirilmesini amaçlar. 20. yüzyılın başlarından önceki önemli gelişmelerden başlayarak kültür, dilbilgisi, bağlam ve farklı metin türlerinin çeviri sürecindeki rolünü vurgular. Çeviri alanına giriş yaparak öğrencilere temel kavramlar, beceriler, çeviri türleri ve yaklaşımlarını öğretir. Farklı çeviri kuramlarını ve metin türlerini incelerken, öğrencilerin çeviri yeteneklerini geliştirmelerine yardımcı olur ve kuramsal düşüncelerin çeviri uygulamasına nasıl katkıda bulunduğunu örneklerle gösterir. Ayrıca kaynak ve hedef metinler arasındaki ilişkileri inceleyerek çeviri edincini derinleştirir. Çeviri tarihini geçmişten günümüze açıklar, önemli çevirmenlerin katkılarını inceler ve çeviri stratejilerini anlatarak doğru çeviri yapmayı hedefler. Bu iki ders birbirinin devamı niteliğindedir.

Popüler Kültür

Bu ders öğrencilere kültürün genel yapısını anlamalarını ve alt-üst popüler kültür kavramları arasındaki temel farkları tanımlayabilme yeteneklerini geliştirmeyi amaçlar. Ayrıca farklı kültür tanımları arasındaki farkları gözlemleyebilmeleri ve popüler kültür ile popüler kültür ürünleri arasındaki ilişkiyi tanıyıp, analiz edebilmeleri için gereken becerileri kazandırmayı hedefler.

Derste 'popüler kültür' kavramı, kitle kültürü ve kitle iletişimi, popüler kültür kavramının gelişimi, ideoloji ve popüler kültür, popüler kültürün temel özellikleri ve ürünleri eleştirel bir şekilde incelenir. Bu inceleme, öğrencilere popüler kültürün toplum üzerindeki etkilerini ve anlamını daha derinlemesine anlama fırsatı sunar.

Amerikan Kültürü ve Edebiyatı

Bu ders öğrencilere Amerikan kültürünü eleştirel bir bakış açısıyla değerlendirme fırsatı sunmayı hedefler. Amerikan edebiyatının önde gelen yazarları ve eserleri üzerinden, Amerikan kültürüyle olan ilişkisini derinlemesine incelemeyi amaçlar. Bu inceleme sürecinde Amerikan kültürünün tarihsel, sosyal ve siyasal arka planı ayrıntılı bir şekilde tanıtılır; Amerikan edebiyatının çeşitli dönemlerinde öne çıkan yazarlarının tanınmış eserleri incelenir ve bu eserlerde Amerikan kültürünün nasıl yansıtıldığı detaylı bir şekilde ele alınır. Ayrıca Amerikan tarihindeki önemli dönemler detaylı bir şekilde ele alınır ve bu dönemlerin Amerikan edebiyatına olan etkileri üzerinde durulur. Yazarların hayatları, psikolojik durumları ve eserlerinin analizi bir araya getirilerek hem yazarların eserlerine hem de dönemin atmosferine daha derin bir anlayış kazandırılır. Öğrencilere eserlerden alıntılar içeren videolar aracılığıyla daha görsel bir deneyim sunulurken, dersin etkileşim ve öğrenme süreci daha da zenginleştirilir.

MÜFREDATIMIZ

1. Sınıf

Çevirmenler için Türkçe

Bu ders Türkçenin fonolojik (ses bilgisi), morfolojik (biçim bilgisi) ve sentaks (söz dizimi) yönlerini öğretmeyi amaçlamakla birlikte, ayrıca dil-kültür etkileşimlerini, Türkçenin gelişimi ve değişimini ve yeni terim üretme yolları ile değişen toplumun dil yapısını nasıl ve hangi yönlerden değiştirdiğini de göstermektedir. Ayrıca alıştırma, sunumlar ve konuşma metinleri gibi farklı etkinlikler yaparak da öğrencilerin ders ile etkileşim halinde kalması hedeflenir.

Terim ve Sözlük Çalışmaları

Bu derste terim ve sözlük çalışmaları ile ilgili kuramsal bilgiler verilirken, bu konuda kavramsal farkındalık kazanmak ve geleceğin çevirmenleri olan öğrencilerin sözcük hanelerini sürekli geliştirmeye odaklanan bir zihin edinmeleri sağlanmaya çalışılır. Ayrıca bunlar dışında, öğretmenler tarafından hazırlanan farklı çalışmalarla farklı dil kökenlerine sahip diller de incelenmekte, kendi dilimiz hakkında daha kapsamlı bilgiler edinilmekte ve Türkçenin daha ayrıntılı noktalarına da inilmektedir.

Edebiyat Kuramı ve Metin Analizi

Bu dersin amacı; çeviri amaçlı metin çözümlemesini öğretmek, daha sonrasında ise edebiyat kuramının farklı eleştiri ekollerine inerek çeşitli kuramlarla birden fazla konuya odaklanıp pek çok farklı metin çözümlemesinin yapılabildiğini göstermektir. Daha çok tartışma ve soru-cevap ağırlıklı bu derste, öğretmenlerle birlikte kişiye sekiz farklı eleştiri dalını pek çok örnekle inceleme fırsatı verilir.

İleri Akademik Konuşma Becerileri

Bu dersin temel amacı; öğrencilerin sözlü iletişim yeteneklerini geliştirmek ve İngilizce konuşurken kendilerine olan güvenlerini artırmaktır. Derste yapılan sunumlar sayesinde, öğrenilen teorik bilgileri uygulamaya koyma fırsatı bulmakla birlikte, öğrencilerin topluluk önünde konuşma ve dinleme yetilerini artırma potansiyeli ortaya çıkarılır. Aynı zamanda sunum hazırlama ve araştırma yapma konusunda da daha ileri seviyede bilgiler öğretilir. Bol bol alıştırma yapma, metin ve sunum hazırlamayla geçen bu derste oldukça geniş bir konu yelpazesine sahip olduğundan; ders esnasında yapılan her sunumda yeni keşifler yapma fırsatı elde edilir.

Çeviride Kültür

Bu dersin amacı; ilk başta yazılı ve sözlü metinlerde yer alan kültürel öğelerin ne olduğu hakkında bilgi vermek, daha sonra bu öğelerin çeviri amaçlı çözümlenmesinin nasıl yapıldığını göstermektir. Sonrasında asıl çeviri esnasında kullanılacak pek çok farklı stratejileri uygulama yaparak keşfedilmesi sağlanmakta ve öğretmenler ile sınıftaki diğer öğrencilerden dönüt alınarak kültürel öğelerin çevirisi konusunda daha geniş bir bilgi edinmeleri hedeflenmektedir.

İleri ve Akademik Yazma Becerileri

Birbirini destekleyerek ilerleyen bu iki derste resmî ile resmî olmayan dil arasındaki farklar gösterilirken, öğrencilerin yazma becerileri geliştirilmekte ve nasıl kompozisyon yazılacağı da öğretilmektedir. Bu süreçte dikkat edilmesi gereken konularda bilgi verilirken, farklı yazı türleri de gösterilir ve bol bol alıştırma ve çalışmalar yapılarak bu konularda öğretmenlerden eş zamanlı dönüt alınır. Bu sayede öğrencilerin deneyim kazanması sağlanır.

MÜFREDATIMIZ

2. Sınıf

Çevirmenler için Sinirbilim

Çevirmenler için Sinirbilim dersi; insan beynini tanıtmayı, yapısını, işlevini öğretmeyi ve bu öğretileri çevirmenlikle bağdaştırmayı amaçlar. Ayrıca ilgili alanlarda yazılan akademik metinlerin üstüne çalışmayı, çevirilerini incelemeyi ve küçük çeviri çalışmaları yaparak öğrencileri aktif tutmayı da hedefler. ‘Akademik bir metnin çevirisini yaparken nelere dikkat etmeli, Türkçe ve İngilizcenin alımlama kuralları arasında ne gibi farklılıklar vardır, terminoloji nasıl oluşturulur?’ gibi gelecekte birer çevirmen olarak muhatap olacağımız sorunlara da değinilir. Bütün bu okuduklarınızın ardından kafanızda şu sorular canlanmış olabilir: ‘Peki ama neden beynimizi bu kadar yakından tanımaya ihtiyaç duyuyoruz, birer Mütercim ve Tercümanlık bölümü öğrencisi olarak bu dersten nasıl faydalanacağız, beynimizi tanımamın tercümanlıkla ne ilgisi olabilir?’ Tabi ki bu dersin adının ‘Çevirmenler için Sinirbilim’ olmasının bir nedeni var. Çeviri çalışmalarıyla harmanlanmış bir beyin anatomisinden çok daha fazlası... İnsan beynini tanıma ve anlamamın ardından sıra bir çevirmenin beynini tanımaya geliyor. ‘Bir çevirmen zihnini nasıl yönetir, beyninden en yüksek verimi nasıl alır, düşünce yapısı çeviriye nasıl etkiler?’ gibi sorular cevaplandığında iki konu arasındaki köprü kuruluyor.

Sağlık Turizmi Çevirisi

Bu ders sağlık turizminin ne olduğunu ve hangi alt başlıklara ayrıldığını öğretmeyi, önde gelen ülkelerin politikalarını inceleyerek sektörü yakından tanıtmayı ve alana dair çeviri uygulamaları yaparak öğrencileri mesleğe hazırlamayı amaçlar. Ülkelerin, hastanelerin ve otellerin sağlık turizmüne dair tanıtım filmlerinin ve reklam broşürlerinin incelenip çevrilmesiyle, öğrencilerin sağlık ve turizm alanındaki terim bilgilerinin de temelini atmaktadır.

Bellek Teknikleri

Bellek, bizi benzersiz kılan ve bilinçli olarak hayatımızı yönlendirmemizi sağlayan en değerli özelliklerimizden biridir. Peki, bellek nasıl çalışır? Bilgiler nasıl zihnimize girer, işlenir ve uzun süreli anılarımız haline gelir? Bu soruların cevaplarını bu derste bulabilirsiniz. Beynimizde olan biten her şey duyuşal girdilerle başlar; beynimiz bilgiyi alır, filtreler ve ikinci adıma iletir. İkinci adımda, gelen bilgiler kısa süreliğine tutulur ve işlenir. Son durak olarak ise uzun süreli belleğe geçer ve burada depolanır. Bilginin dışarıdan alınıp beyninizin içerisinde işlenmesinin yolculuğunu adım adım öğrenebilirsiniz. Buna ek olarak, belleğinizi nasıl daha etkili kullanabileceğinizi de keşfedeceksiniz. Belleğinizin nasıl çalıştığını anladığınızda, onu geliştirmek ve daha verimli kullanmak için çeşitli stratejiler öğreneceksiniz. Hayatınızı yönlendiren bu mucizevi özelliğin işleyişini öğrenmeye hazır mısınız? Bu ders, sadece teorik bilgileri değil, aynı zamanda not alma teknikleri gibi pratik uygulamaları da içerir. Belleğinizin gücünü artırmak için neler yapabileceğini öğrenmenizi sağlar. Çevirmenler için bellek teknikleri dersinde elde edeceğimiz bu bilgilerle, kendi potansiyelinizi en üst düzeye çıkarabilirsiniz.

Yazılı Basın Çevirisi

Gazete haberlerinin çevirilerine odaklanılan bu derste çeviri uygulamaları teorik bilgiyle desteklenir. ‘Gazete haberi nasıl çevrilir, haber başlığı çevirisinde dikkat edilmesi gereken hususlar nelerdir, okuyucunun dikkati nasıl çekilir, hedef kitesini tanımak neden önemlidir ve çeviriye etkileri nelerdir?’ gibi soruların cevaplarını ararken; güncel haberlerin çevirisiyle öğrencilerin derse aktif katılımı sağlanır. Dikkat çekici bir metin üretmeyi amaçlarken, yaratıcı bir yaklaşım sergilemek ve metni çarpıtmak arasındaki ince çizgiyi göstermek ve çeviride etik hakkında konuşmak bu ders için önem arz etmektedir.

Yaratıcı Yazma

2. sınıf müfredatında öğrencilerin özgün, derin duygularını ve hayal güçlerini hedef alan ‘Yaratıcı Yazma’ adlı bu ders; tekniklik ve dilin kullanımından ziyade, her öğrenciye anlatma ve yazma özgürlüğü sunmaktadır. ‘Yaratıcılık nedir, nasıl kullanılır, teknikleri nelerdir?’ gibi soruların cevabını öğrencilere açık bir şekilde gösterir. Hocaların etkileyici anlatım tarzı sayesinde kişi kendini sınıf ortamında değil, adeta eşsiz bir dünyada hayal eder. Bu dünya; kurucusu olan öğrencilere özel bir yer olur. Bu dünyayı renklendirmek ise, derste edinilen bilgilerle mümkün olur. Derste öğrenciler bir metni farklı anlatım biçimleriyle anlatarak hikâyenin türünü değiştirebilir ve birbirinin sihirli dünyalarına adım atarak oraları keşfedebilir. Kurmaya çalıştıkları geçici hayal dünyalarının; bilinçaltına dayalı, kendine özgü olan bilinmeyen güçleri ve yetenekleri ortaya çıkarılır. Bu da dersin en değerli amaçlarından biridir. Kişinin kendi özünü bulması, onu bir sonraki basamaklara hazırlayarak zorluklarla başa çıkmasına yardımcı olur. Yaratıcılık, çevirmenlerin can simididir. Yazma, okuma ve araştırma becerileri; bu birlikteliği sınıf içi etkinlikler ve okuma tavsiyeleri ile pekiştirmeye çalışır.

Reklam çevirisi

Teorik eğitimle uygulamanın arasındaki dengeyi koruyan bu derste, reklamcılık stratejileri ve reklam çevirisi stratejileri öğretilir. Reklam metinlerinin çevirileriyle karşılaştırmalı olarak incelenmesi ya da çevrilmesi esnasında öğretilen stratejilerin zihinde kalıcılığı sağlanır. ‘Reklam metni nasıl çevrilir, nasıl uyarlanır, çevirinin amacı nedir, hedef kitle ve satılan ürün çeviriye nasıl etkiler, stratejiler neye göre belirlenmeli?’ gibi soruların cevabını ararken öğrenciler bol bol çeviri pratiği yapar. Çeviriyle en iç içe olan derslerden biri olması da bu dersi öğrencilerin gözünde çekici kılar.

Çevirmenler için Diplomatik Dil

Bu ders diplomatik metinlerin türlerini, özelliklerini, İngilizce ve Türkçe olarak nasıl yazılıp çevrilmesi gerektiğini, terminolojisini ve üslubunu öğretmeyi hedefler. Yalnızca müfredatı takip etmekle kalmaz. ‘Bir çevirmen işini yaparken nelere dikkat etmeli, çeviride nasıl bir tutum sergilemeli, bu alanda yapılan çeviriler ülkeler arası ilişkileri nasıl etkiler, ülkeler arası ilişkiler çevirilere nasıl yansır, diplomatik ilişkileri güncel olarak takip etmenin tercümanlıkta önemi nedir?’ gibi meslek hayatına dair öğrenciler tarafından merak edilen soruları da cevaplar.

MÜFREDATIMIZ

3. Sınıf

Tıp Çevirisi

Tıp Çevirisi dersi, sağlık alanına yönelmek isteyen çevirmen adayları için başta tıbbi terimler olmak üzere, sağlık alanındaki metinlerin çevirisine yönelik terim araştırmasının ilkeleri ile bu metinlerin çevirisinde kullanılacak çeviri teknikleri konularını içerir. Dersi alan öğrenciler tıbbi tercümanlığa yönelmek isteyebilir. Tıbbi tercümanlar, çalışma alanı olarak sağlık sektöründe üniversiteler, ilaç firmaları, tıbbi malzeme firmaları ve hastanelerde iş imkânı bulur. Görevleri: Sağlık raporlarının, sağlıkla ilgili teknik belgelerin, kullanım kılavuzlarının, akademik makalelerin, tezlerin, tıbbi protokollerin, ilaç sektörüyle ilgili belgelerin tercümesini yapmak; doktorlara yardımcı olmak amacıyla yabancı hastaların rahatsızlığının teşhisinin doğru yapılması için tercüme hizmetleri vermek ve sağlık sektörü çalışanlarıyla yabancı hasta arasındaki diyalogları tercüme etmektir. Bu amaca hizmet etmek isteyen öğrenciler Tıp Çevirisi dersini tercih edebilir.

Çocuk Edebiyatı ve Çeviri

Bu derste öğrenciler seçilen çocuk yazını metinlerini; kuram, çocuk gelişimi, kültürel ve dilsel etkenler gibi konular çerçevesinde inceler ve çevirir. Bunun yanında derste çocuk yazını çevirisinin tarihçesi, çocuk kavramının doğuşu ve çocuk yazını çevirisine kuramsal yaklaşımlardan bahsedilir. Çocuk edebiyatı çevirisine yönelen bir çevirmen hem dilsel hem de kültürel açıdan zengin bir deneyim kazanır. Bu süreç, çevirmenin sadece teknik becerilerini değil; aynı zamanda yaratıcı yazma, pedagojik bilgi ve etik sorumluluklarını da geliştirir. Çocukların yaş gruplarına uygun dil ve kelime seçimi yapmayı öğrenerek basit ve anlaşılır cümle yapıları oluşturma konusunda uzmanlaşır. Kelime oyunları, tekerlemeler ve şiirsel anlatımları çevirme becerisi kazanarak, metnin eğlenceli ve ilgi çekici olması için yaratıcı yazma teknikleri geliştirir. Orijinal metindeki kültürel referansları çocukların anlayabileceği şekilde uyarlama konusunda bilgi sahibi olur. Farklı yaş gruplarının dil ve anlayış seviyelerini öğrenir ve buna göre çeviri yapar. Ayrıca çocukların dil gelişimine ve öğrenme süreçlerine katkıda bulunacak metinler oluşturmayı öğrenir.

Melike Nur Demir

Müfredatımızdaki dersler, bu dersleri almış öğrencilerin gözünden tanıtıldığı için ve 2021 yılında güncellenen bölüm müfredatımızda henüz 4. sınıf öğrencisi bulunmadığı için 7. ve 8. yarıyıldaki derslerimizin tanıtımı önümüzdeki sayılarda yapılacaktır.

Sosyal Bilim Metinleri Çevirisi

Bu derste tıp, mühendislik, fen, hukuk ve edebiyat metinleri dışında kalan tarih, psikoloji, sosyoloji, siyaset, kamu yönetimi ve felsefe gibi alanları içine alan sosyal bilimler metinleri çevirisinde karşılaşılan zorluklar ve bunlar karşısında uygulanan stratejiler konusunda öğrencilerin çeviri becerilerinin geliştirilmesi sağlanır. Derste uygulama olarak İngilizceden Türkçeye, Türkçeden İngilizceye sosyal bilimlerin farklı alanlarına ait metinlerin çevirisi yapılmaktadır. Bu süreçte öğrencilerden beklenenler: Kaynak metni oluşturan dilsel ve dil dışı öğeleri eksiksiz kavramasını sağlayacak bir dil yetisi edinmek, amaç dilde eşdeğer bir metin kurabilmek için gerekli amaç dil bilgisine ve kaynak metnin ait olduğu konu alanına hakim olmak, amaç dilde kaynak metin alanında yapılmış çeviriler ve telif eserler hakkında bilgi sahibi olmak ve çeviri sürecinde yararlanabileceği donanımlara ulaşabilir olmasıdır (sözlük, ansiklopedi, alan bilgisi ile ilgili yayınlar, şahıslar ve kurumlar, bilgisayar, bilgi ağı vs.).

Çevirmenler için Eleştirel Düşünme

Eleştirel düşünmenin popüler alt boyutları tanıtılır ve eleştirel düşünmede çözüm odağının üzerinde durulur. Metinlerin yüzeysel anlamlarından derin anlamlarına inmek için satır arası okuma pratiği kazandırılır. Çevirmenler ve editörler için özgün ve erek metin karşılaştırmasında eleştirel düşünme becerilerinin katkıları örneklendirilir ve tartışılır.

Görsel Basın Çevirisi

Bu derste, İngilizce ve Türkçe görsel basın dili incelenir ve görsel basının yazılı basından farklılıkları incelenir. Güncel görsel basını takip edilerek çeviri alıştırılmaları yapılarak, basın ve medya alanında sözcük dağarcığı oluşturulur. Televizyon, sinema, internet yayıncılığı ve diğer görsel basın türleri hakkında bilgi sahibi olunur. Bu türlerdeki çeviri ihtiyaçları ve gereksinimleri üzerinde durulur. Haber metinlerinin çevirisi, doğru ve hızlı çeviri yapma teknikleri öğrenilir. Güncel olayların, uluslararası haberlerin ve medya içeriklerinin çevirisi üzerinde çalışılır. Görsel Basın Çevirisi dersi, öğrencilerin hem dilsel hem de teknik becerilerini geliştirerek, medya sektöründe profesyonel olarak çalışabilmeleri için gereken donanımı sağlar. Bu dersin sonunda öğrenciler, medya ve basın dünyasında etkili ve doğru çeviri yapma yetkinliğine sahip olurlar.

Doç. Dr. Nazan Müge UYSAL ile Sektöre Giriş

15 Mayıs 2024 tarihinde, ekibimizden Sarp Açıl ve Gökçe Nur Ertim, Doç. Dr. Nazan Müge Uysal hocamız ile sektöre giriş hakkında bir röportaj gerçekleştirdiler. Hocamız röportajda, sektöre adım atmaya hazırlanan çevirmen adaylarının merakını giderecek bilgiler verdi.

1. Sektörde başarılı olunması için gereken en önemli özellikler nelerdir?

Öncelikle bu röportajdaki sorularınızı bir çeviribilim akademisyeni ve çevirmenlik mesleği, çeviri sektörü ve çeviri eğitimi konularında araştırmalar yapan bir araştırmacı perspektifinden cevaplayabileceğimi belirtmek isterim. Bir çeviri işletmesinde, çeviri bürosunda ya da bir kamu kuruluşunda görev yapan bir kurum çevirmeni veya tam zamanlı çeviri yapan bir çevirmenin gözünden cevap veremem sorularınıza. Benim vereceğim cevaplar hem bir akademisyenin hem de bu konulara meraklı olan bir araştırmacının perspektifini yansıtan yanıtlar olacaktır.

İlk sorunuzda belirttiğiniz “önemli ve gerekli özellikleri” edinç konusuna değinmekle anlatabilirim. Her alanda eğitim alan kişilerin; belirli bilgi, beceri ve mesleki yetkinlik unsurlarına sahip olarak mezun olması gerekir ya da beklenir. Yani bizler eğitimciler olarak bu bilgi ve becerileri geliştirmeye çalışırız. Mütercim ve tercümanlık/çeviribilim alanı için bu bilgi ve beceri tanımlarını içeren “çevirmen edinci” ve “çeviri edinci” kavramlarına değinebiliriz. Çevirmen edinci, çeviri edincini kapsayan bir üst başlık gibi düşünülebilir. Özetle diyebiliriz ki, bu başlıklar altına belirli bilgi, beceri ve yetkinlik tanımları koyabiliriz ve bu tanımlar bir çevirmenin sahip olması gereken önemli özellikler olarak sıralanabilir. Nedir bunlar?

Öncelikle iki dile de yazılı ya da sözlü düzeyde etkin çeviri yapabilecek kadar ana dili ve yabancı dile hâkim olmak. Bu alanda hizmet verecekseniz bu bir ön koşul. Sonrasında başka bazı edinç noktaları giriyor devreye. Bizler çeviribilimciler olarak deriz ki “Dil bilmek, çeviri yapmak için yeterli değildir veya her dil bilen çeviri yapamaz” çünkü çeviriyi iyi bir şekilde gerçekleştirebilmek için başka edinçler de gerekli. Mesela metin türlerini bilmek, metin türlerinin özelliklerini iyi tanımak ve farklı metin türlerine aşina olmak. Bu diğer bir edinç başlığı.

Üçüncü olarak kültür bilgisinden söz edelim, her iki dilde de kültürel özellikleri tanımak, bilmek. Her şeyi elbette bilemeyiz. Her şeyi bilebilmek ve her konuya hakim olabilmek maalesef mümkün değil, öyle bir olanağımız yok. Mesela bazı ülkelerde birden fazla resmi dil konuşuluyor. Dolayısıyla günlük hayat içerisinde sürekli o ikinci veya üçüncü diller kullanılıyor. O zaman o ülkelerde dil ve kültür yetkinliğinin daha kolay geliştiğini söyleyebiliriz. Bizim ülkemiz için böyle bir durum söz konusu değil, o nedenle yabancı dilimizi ve o dilin kültürünü biraz daha fazla çaba sarf ederek öğrenmek, geliştirmek ve bu bilgileri muhafaza etmeye çalışmak durumundayız. Özetle elimizden geldiğince her iki dilde de bu dilleri sarmalayan kültür bilgimizi yani o dillerin konuşulduğu kültürlerin genel özelliklerini kavramaya çalışmalıyız.

Uzmanlık alanı bilgisine de ihtiyacımız var. Farklı farklı uzmanlık alanları var sektörde. Kendimize uzmanlık alanları belirleyerek o alanlarla ilgili bilgi sahibi olmak çok önemli. Bu da bir edinç başlığı.

Araştırma edinci olarak adlandırdığımız bir başka başlık var. Bu bence her şeyin temelini oluşturuyor bir yerde. İyi bir araştırmacı olabilmek; araştırma yapmaya erinmemek, titiz bir şekilde ihtiyacı olan bilgiyi nereden bulacağını araştırmak veya bir bilgiyi araman/araştırmanın gerektiğinin farkında olmak ve ihtiyaç duyduğunuz o bilgi üzerine gitmek. Bu bazen bir sözcük olabilir, bazen bir dil bilgisi kuralının peşinde koşmamız gerekebilir, bazen de kavramsal bir mevzunun üzerine gitmek, onu derinlemesine anlamaya çalışmak olabilir. Doğru bilgi kaynaklarına gidebilmek ve araştırma yapmamız gerektiğinin farkında olmak çok önemli.

Teknolojik edinç tabii ki önemli. Çeviri teknolojileri ile ilgili bilgi sahibi olmak ve bu uygulamaları kullanabilmek gerekli.

Bir diğer başlık stratejik edinç. Stratejik olmak, zaman yönetimi yapabilmek, farklı işleri aynı potada hayatınızın içerisine soktuğunuzda iyi bir zaman yönetimi ve stres yönetimiyle bu işlerin üstesinden gelebilmek oldukça önemli.

Çeviri hizmeti sağlama yine bence çok önemli edinç başlıklarından bir tanesi. Bu başlık altına; meslekle, mesleğin sektördeki işleyişiyle ilgili bilgileri ve sektördeki kalite standartları ve iş akış süreçleriyle ilgili arka plan bilgisine sahip olarak sektöre adım atmayı koyabiliriz. Bunlar büyük avantaj sağlıyor sektöre girecek çevirmen adaylarına.

Bir diğeri, çeviri bilgisi veya kuramsal bilgi. Yani çevirinin gelişmesiyle ilgili kuramsal ve tarihsel arka plan bilgisi. Özellikle Çeviriye Giriş, Çeviri Kuramları, Çeviri Amaçlı Metin Çözümleme gibi derslerde gördüğümüz bilgileri düşünün, bazen kuramsal bilgi tarafı çok teorik gibi gözükse de bu bilgiler sizin çeviri hizmeti sağlarken gerekçelendirme yapmanız gerektiğinde aldığımız çeviri kararına açıklamalar getirebilmenize yardımcı olan bilgiler. Bu pencereden baktığımızda aslında kuramsal bilgiler hayattan kopuk değil, onların ortaya çıkışı da hep pratikten, uygulamadan geliyor. Dolayısıyla, o kuramsal bilgiler, çeviri kararlarımızı gerekçelendirebilmemizi kolaylaştıran bir bilgi bütünü olarak bize lazım. Tüm bu başlıkları çevirmenlerin sahip olması gereken temel özellikler olarak sıralayabiliriz.

Doç. Dr. Nazan Müge UYSAL ile Sektöre Giriş

2. Yeni mezunlar mesleğe nasıl uyum sağlayabilirler?

Tabii sektör deneyim bekliyor, yeni mezun çevirmenin deneyimi yok, dolayısıyla orada böyle bir çıkmaz var. Sektördeki kuruluşlar da elbette haklı olarak deneyimli kişilerle çalışmak istiyorlar ama mezunlar da sektöre girmek istiyor ve kapılar kapandığında moralleri bozuluyor. Çünkü deneyim bir engel olarak karşısına çıkıyor, böyle bir gerçek var maalesef. Yeni mezunda deneyim eksik olabilir, deneyim kazanılana kadar yeni mezun biraz zorlanır fakat bir süre sonra içinde bulunduğu iş atmosferi içerisinde o işin gerektirdiği becerileri “yerinde”, “uygulayarak” kazanmaya başlar ve deneyimli hale gelir.

Ben derslerde de söylüyorum öğrencilerime, belirli haftalarda üzerinde durduğumuz şeylerden biri meslek örgütleri. Aslında hem ülkemizde hem de dünyada çok önemli çevirmen/çeviri meslek örgütleri var. Bu örgütlerin yaptıkları çok güzel yayınlar ve düzenledikleri çok güzel etkinlikler oluyor. Yayınlar da çoğu zaman erişime açık oluyor. Bu örgütler aslında sektör dinamikleriyle ilgili öğrencilere yol gösteren güzel kanallar. Dolayısıyla ben onları takip etmelerini tavsiye ederim. Çünkü o kanallardan yenilikleri takip etmek daha kolay olabiliyor. Düzenli olarak yayımlanan sektör raporları var, Nimdzi gibi, ELIS (European Language Industry Survey) gibi... Bunlar gibi sektör raporlarını takip etmelerini tavsiye ederim. Oradan sektörel trendleri kavrayabilirsiniz. Bu raporlar yardımıyla sektörel trendlere biraz daha vakıf olabilir ve sektörün nereye gidiyor, evriliyor olduğunu görebilirsiniz. Bence bu bilgi önemli çünkü akademiye, yükseköğretimde uygulamaya yönelik her bilginin sizlere verilebilmesi mümkün değil. Eğitim ve uygulama arasındaki boşluğu kapatmak için ya da bağlantıyı kurmak için sizin de bir şeyler yapmanız gerekiyor. Araştırabileceğimiz kurum ve kuruluşlar olarak bizim ülkemiz için Çeviri İşletmeleri Derneği ve onun bünyesindeki işletmelerden bahsedebiliriz. Dünyada çok önemli dil hizmeti sağlayıcıları var, çok büyük şirketler var. Az önce bahsettiğim 75 milyar dolardan çok ciddi bir pay alan ve yıllık gelir sıralamasında ilk 10'a giren şirketler var. Bazılarının isimlerinden bahsedelim: Transperfect örneğin, RWS, LanguageLine Solutions, Lionbridge... Bunlar çok yüksek hacimle dil hizmeti sunan kuruluşlar. Bu gibi büyük şirketler ağırlıklı olarak Amerika ve İngiltere'de konumlanmış. Bu ülkelerin yanı sıra, 2024 yılı raporunda ilk 10 sıralamasında yer alan şirketlerin İrlanda, Tayvan ve Japonya'da yer aldığını görüyoruz. O yüzden biraz dünyada olup bitenlerle bağlantılı olmak sektörel açıdan önemli bence. Bu şirketlerin verdiği hizmetlere baktığımızda hepsinin iş hacminde mutlaka yer alan bazı başlıklar var. Mesela bilişim teknolojisi (IT), yazılı çeviri ve son zamanlarda bilhassa uzaktan yürütülen sözlü çeviri hizmetleri bunlara örnek olarak gösterilebilir. Bu ilk 10 şirketin hukuk çevirisi, patent, sağlık çevirisi alanında ve video oyunları ile medya alanında yerleştirmede hizmet sağlıyor oldukları görülüyor. İlk 10'da bunlar yapılıyorsa demek ki bunlar ihtiyaç olan sektörel alanlar. Sektöre uyum için bunları tanımaya çalışmak lazım bence. Gözümüzü ve vizyonumuzu yurt dışına da çevirmeliyiz ve bu noktada biraz araştırmacı olmalıyız diye düşünüyorum. Yenilikleri sürekli takip etmek önemli.

3. Bildiğiniz üzere meslekte hem serbest hem de kurum çevirmeni olarak yer alabiliyoruz. Bunların avantaj ve dezavantajlarından bahsedebilir misiniz?

Tabii ki bizim ana istihdam hedefimiz eğitim aldığımız alan olan çeviri sektöründe, sözlü ve yazılı çeviri hizmeti sunan kurum ve kuruluşlarda kendimize yer bulmak, önceliğimiz bu olmalı. Bu ne kadar gerçekleşiyor? İlk etapta bunu ne kadar başarabiliyoruz? Mezunlarımızın ne kadarı nereye yerleşiyor? Bunları gösteren veriler olmadığı için bu soruların cevabını bilemiyoruz ama biraz freelance çalışıp alanla ilgili deneyim kazanmaya çalışmak, iş akış süreçlerinin nasıl olduğunu kavramaya çalışmak bence iyi bir yöntem olabilir. Çünkü şu anda zaten işletmeler de bünyelerindeki kurum çevirmenlerinin yanı sıra uzaktan hizmet veren çok sayıda çevirmenle çalışıyor. Birkaç yere kurum çevirmeni olarak çalışmak için başvurduunuz ve olmadıysa freelance olarak sektöre girmeye çalışmayı deneyebilirsiniz. İlk etapta çeviri sektöründe yer bulamayıp başka bir alanda çalışmaya hayatına atıldıysak da freelance çeviri hizmeti vererek çeviri ve çevirmenlikle olan bağımızı koparmayıp, bir yandan deneyim kazanabilir, daha sonra yeniden çeviri sektöründe istihdam edilmenin yollarını arayabiliriz. Burada sadece şu yol iyidir demek çok iyi bir tavsiye olmaz belki ama hedefimiz profesyonel bir biçimde çalışan ve 17100 gibi kalite standartlarına uygun olarak çeviri hizmeti sunan bir işletmenin bünyesinde çalışmak olabilir. İş akış süreçlerinde kaliteli hizmete önem veren bir kuruluş bünyesinde çalışmak iş ahlakını ve kurumsal çalışma sistemini öğrenmek bakımından da önemli.

Doç. Dr. Nazan Müge UYSAL ile Sektöre Giriş

4. Çeviride kullanılan teknolojik gelişmeler hakkında ne düşünüyorsunuz, bu gelişmeler çeviri sektörünü nasıl etkiler?

Bu soruya şöyle cevap vereyim: Çeviri teknolojilerinin ve o alandaki gelişmelerin çevirmenleri nasıl etkilediğiyle ilgili hem olumlu hem de olumsuz açıdan bakılacak taraflar var, ikisi yan yana diyebiliriz. Olumludan başlarsak, aslında bu bizim için farklı mesleki profiller ve uygulama alanları geliyor demek. Bu tip gelişmelerin olması sektördeki çeşitliliği artırıyor. O noktada yeni trendleri takip etmek önemli bence. Basında da son dönemde sıkça karşılaştığımız haberler var ya: “Çevirmenlik mesleği bitiyor mu? Teknoloji çevirmenlerin işlerini ellerinden alıyor mu?” gibi. Bu geliştirilen uygulamalar ve teknolojiler sayesinde biz artık daha fazla iş alabiliyoruz ve daha yüksek hacimli işleri daha kısa sürede yapabiliyoruz, bu teknolojik gelişmelerin bize sağladığı faydalardan biri. Evet bazı iş alanlarını öldürdüğünü belki söyleyebiliriz, bilhassa yazılı çevirideki bazı alanları biraz körelttiğini söyleyebiliriz. Bazı alanlarda eskisi gibi bir ihtiyaç hasıl olmuyor belki. Özellikle yapay zeka temelli uygulamalar sayesinde müşteriler ya da hizmet talep edenler kendi kendine çeviri ihtiyacını karşılayabiliyor bir miktar ama bir taraftan da sektöre teknolojinin girmesiyle birlikte, hem belki on sene önce aklımıza gelmeyecek iş alanları ortaya çıkıyor bizler için hem de sektörün hacmi çok geliyor. Bugün, 2024 yılı için dünyada dil hizmetleri sektörü hacminin 74-75 milyar dolar kadar olduğu tahmin ediliyor. Günden güne artan bir hacim söz konusu. Hacmin genişlemesi çevirmenlere ihtiyaç olduğunun ve olacağının bir göstergesi; hem çeşitlenerek artan dil/çeviri hizmetini profesyonel bir düzeyde sağlayacak hem de yapay zekâ ve doğal dil işleme temelli uygulamaların geliştirilmesi için dil uzmanı olarak görev yapacak çevirmenlere ihtiyaç var.

Teknolojinin sektöre girmesiyle oluşan yeni trendlerde, ‘localization/yerelleştirme’, ‘transcreation/yaratıcı uyarlama’, ‘multilingual desktop publishing/masaüstü yayıncılık’, çeviri hizmetlerinin kalitesinin sistem olarak yönetimi olan ‘language quality assurance’, teknik içeriklerin yazımı ‘multilingual technical writing’, ‘language project management’, ‘video remote interpreting/uzaktan görüntülü çeviri’; ‘over the phone interpretation/telefonda çeviri’ ‘voiceover/seslendirme’, ‘audio-description/sesli betimleme’, ‘subtitle/altyazı’, ‘dubbing/dublaj’ gibi hizmet alanlarından söz ediyoruz. Bunların hepsi teknolojik gelişmelerle sektöre girmiş farklı alanlar ve yeni sektörel trendler. Bu çeşitlilik bize de farklı iş kolları sağlıyor. Tüm bu gelişmeler, çevirmenlik mesleğini ve çeviri/dil hizmetleri sektörünü olumlu olarak etkileyen yenilikler olarak değerlendirilebilir. Ayrıca bu kadar teknolojik bir dünyanın içerisinde aslında insanın, insan zihninin, yaratıcılığının çeviriye dokunuşunun daha önemli hale geldiğini düşünüyorum. Kültürel kavramları, referansları kavrama, bağlamdan anlamı doğru çıkarma konusunda insan zihninin farkı çok açık ve bazı alanlarda makineler/yapay zeka uygulamaları zaten iyi ürünler ortaya çıkaramıyor. İşte o “insan dokunuşu”, bu kadar mekanikleştirilen bir dünyada bence daha önemli hale geliyor.

5. Bir mütercim veya tercümanın CV’lerinde neler öne çıkmalıdır? Hangi özellikleri görünce “Evet, bu çevirmeni tercih etmeliyiz.” denilir?

Öncelikle, mezun olduğunuzda elinizin altında biri İngilizce diğeri Türkçe olmak üzere iki CV hazır olursa size büyük kolaylık olur. Uygun CV formatında, genel olarak aranan başlıkların altının doldurulduğu bir özgeçmiş metni hazırlamak gerek. İki özgeçmişte de çok doğru ve temiz bir Türkçe ve İngilizce ile yazılmış içerik olmasına dikkat etmelisiniz, gerekirse bu konuda bölümünüzdeki hocalarınızdan yardım isteyebilirsiniz. Dil kullanımının çok önemli olduğunu düşünüyorum, çünkü bu hem anadilinizde hem de çalışacağınız yabancı dilde sahip olduğunuz yetkinliğin bir göstergesi. Diğer yandan da sizin ne kadar titiz çalışacağımızla ilgili karşı tarafa sinyal veren bir husus olacaktır. Onun için CV’leri hazırlarken biçimsel olarak da içerik olarak da düzgün olmasına, kullandığımız dilin hatasız olmasına dikkat edin.

Bir diğer önerim, iş ilanlarını takip edin, işverenlerin ne gibi özelliklere önem veriyor olduğunu anlamada iş ilanlarını henüz iş aramaya başlamadan takip etmeye başlamak ve özgeçmişinizi bu doğrultuda oluşturmaya çalışmak çok işlevsel olacaktır. Özgeçmiş dosyasına örnek çeviriler koymak iyi bir fikir olabilir. Henüz iş deneyiminiz olmamışsa bile derslerinizde yaptığımız, birebir sizin elinizden çıkmış çevirilerden birkaç örnek koyabilirsiniz.

Genelde işverenlerin baktığı temel özelliklerden biri eğitim süresi boyunca yaz aylarında öğrencinin vaktini ne kadar dolu geçirdiği oluyor. Onun için yaz aylarınızı bireysel gelişim ve deneyim kazanma bakımından mümkün olduğunca aktif ve verimli geçirmeye çalışın. Ulusal ve uluslararası organizasyonlarda görev almak oldukça kıymetli bilgi, deneyim ve kişisel bağlantılar kazandırabiliyor sizlere. Bu noktada “spor gönüllüğü” misyonu, Gençlik ve Spor İl Müdürlükleri tarafından yürütülen organizasyonlar, üniversiteniz bünyesinde gerçekleştirilen toplantı ve organizasyonlar örnek verilebilir. Üniversite öğrenci topluluklarında rol almak çok güzel olacaktır, üniversite eğitiminiz boyunca üstlendiğiniz görevleri sosyal transkriptinize de işletebiliyorsunuz. Erasmus gibi öğrenci değişim programlarında kazanılan deneyimler ve tüm bu deneyimlerin CV’lerdeki görünürlüğünün de önemli olduğunu düşünüyorum.

Çevirmen Tanıtımı #1: Duygu AKIN

Duygu Akın, 1969 yılında Diyarbakır'da doğmuş, Beşiktaş Atatürk Lisesi'nde ortaokul ve lise eğitimini tamamladıktan sonra 1986 yılında Boğaziçi Üniversitesi İngiliz Dili ve Edebiyatı bölümünde eğitim görmüş ve 1993 yılında mezun olmuştur. Aynı yıl, British Council'in başlattığı yüksek lisans programına katılarak kazandığı burs ile İngiltere'de Warwick Üniversitesi'nde yüksek lisans yapmıştır. Kariyerine çeşitli şirketlerde çalışarak başlamış ve bu süreçte çevirmenliği amatör düzeyde sürdürmüştür; film, tez ve akademik metin çevirileri yapmıştır.

Çevirmen olma kararı, ortaokulda ilk İngilizce ders kitabını eline aldığı bir hafta içinde oluşmuş, kitabı gece gündüz okuyarak "Ben mütercim tercüman olacağım" demiştir. Profesyonel çeviri kariyerine, eski eşinin annesi Sevin Okyay'ın rehberliğiyle adım atmıştır. İlk çeviri denemesi Okuyan Us Yayınevi tarafından yayımlanmış ve bu, onun için bir dönüm noktası olmuştur.

Duygu Akın, klasiklerden çağdaş eserlere, bilim kitaplarından çocuk kitaplarına kadar geniş bir yelpazede çeviri yapmıştır. Bugüne kadar yüzden fazla eseri Türkçeye kazandırmış, "Dorian Gray'in Portresi", "Bir Psikiyatristin Gizli Defteri", "Frankenstein" "Yüzücüler" ve "Talebe" gibi çok satan kitapları çevirmiştir. Çevirmenlik kariyerinde karşılaştığı zorluklara rağmen, azmi ve disiplini sayesinde Türkiye'nin önde gelen çevirmenlerinden biri olmuştur. Aynı zamanda tercümanlık alanında eğitim ve danışmanlık hizmetleri de sunmaktadır.